

अखिल भारतीय मराठी नाटय परिषद, मुंबई
पारितोषिक वितरण समारंभ व कलावंत मेळावा, पारितोषिक यादी २०१३

अ. क्र.	पारितोषिकाचे नाव	स्वरूप	पारितोषिकासाठी सुचविण्यात आलेल्या व्यक्तीचे नाव
१.	गुणवंत कामगार प्रशस्तिपत्रक	कामगार रंगभूमीवरील उल्लेखनीय कार्याबद्दल पुरूष कलावंतास देण्यात येते.	श्री. सुहास जोशी
२.	गुणवंत कामगार प्रशस्तिपत्रक	कामगार रंगभूमीवरील उल्लेखनीय कार्याबद्दल स्त्री कलावंतास देण्यात येते.	सौ. हेमलता चौधरी
३	महाराष्ट्र शासन पुरस्कृत 'राम गणेश गडकरी' पारितोषिक (१)	हे पारितोषिक मराठी रंगभूमीवरील श्रेष्ठ व ज्येष्ठ नाटककारास देण्यात येते.	श्री. अभिराम भडकमकर
४	महाराष्ट्र शासन पुरस्कृत 'बालगंधर्व' पारितोषिक (२)	हे पारितोषिक मराठी रंगभूमीवरील श्रेष्ठ व ज्येष्ठ संगीत स्त्री वा पुरूष कलावंतास देण्यात येते.	श्रीमती निर्मला गोगटे
५	महाराष्ट्र शासन पुरस्कृत 'चिंतामणराव कोल्हटकर' पारितोषिक (३)	सदर पारितोषिक प्रतिवर्षी गद्य नट/चरित्र अभिनेता/नाटयसृष्टीतील सर्वोत्कृष्ट आत्मवृत्त लेखक यापैकी एकाला देण्यात येते.	श्री. चंदू डेगवेकर
६	महाराष्ट्र शासन पुरस्कृत 'केशवराव भोसले' पारितोषिक (४)	सदर पारितोषिक दरवर्षी महनीय गायक अभिनेता/अभिनेत्री/संगीत नाटककार/संगीत नाटय निर्माता यापैकी एकास देण्यात येते.	श्री. अनंत पणशीकर श्री. प्रल्हाद जाधव
७	श्रीमंत युवराज छत्रपती शाहु महाराज, कोल्हापूर गौरव पारितोषिक. आणि कै. मास्टर नरेश पुरस्कार निधी मंडळ दारावे पुरस्कृत कै. मास्टर नरेश पारितोषिक.(५)	हे पारितोषिक प्रतिवर्षी व्यावसायिक रंगभूमीवरील एका अभिनयनिपुण गुणी श्रेष्ठ कलावंतास देण्यात येते.	श्री. रवि पटवर्धन

८	श्रीमंत माधवराव महाराज शिंदे पुरस्कृत बालगंधर्व गौरव पारितोषिक. (६)	हे पारितोषिक प्रतिवर्षी एका संगीत नटाला देण्यात येते किंवा संगीत रंगभूमीची बहुमोल सेवा करणा—या व्यक्तीस देण्यात येते.	श्री. चारूदत्त आफळे पुणे.
९	श्री. बा. म. गोगटे पुरस्कृत नाटककार गो. ब. देवल गौरव पारितोषिक. (७)	हे पारितोषिक प्रतिवर्षी एका ज्येष्ठ उत्कृष्ट नाटयलेखकास देण्यात येते.	श्री. रत्नाकर मतकरी 'सुखान्त'
१०	नटवर्य नानासाहेब फाटक पुरस्कृत नटसम्राट गणपतराव जोशी गौरव पारितोषिक. (९)	हे पारितोषिक नोकरी सोडून नाटयव्यवसायाला/नाटयकलेला वाहून घेतलेल्या कर्तृत्ववान कलाकारास देण्यात येते.	श्री. जनार्दन लवंगारे
११	श्री. वसंतराव कानेटकर पुरस्कृत, श्री. वि. स. खांडेकर नाटयसमीक्षा पारितोषिक. (१०)	हे पारितोषिक प्रतिवर्षी उत्कृष्ट नाटयसंहिता समीक्षकास देण्यात येते.	श्री. धनंजय वाखारे श्री. मंगेश तेंडूलकर
१२	शंकर घाणेकर पुरस्कृत दिनकर कामण्णा रसिक गौरव पारितोषिक. आणि नाटयसंपदा पुरस्कृत शंकर घाणेकर स्मृति गौरव पारितोषिक. (१५)	हे पारितोषिक, व्यावसायिक रंगभूमीवरील विनोदी कलावंताला देण्यात येते.	श्री. भाऊ कदम
१३	महाराष्ट्र कल्चरल सेंटर पुरस्कृत सौ. ज्योत्स्ना भोळे गौरव पारितोषिक. आणि ६४ वे अ. भा. मराठी नाटयसंमेलन पणजी पुरस्कृत रंगदेवता रघुवीर सावकार गौरव पारितोषिक. (१७)	हे पारितोषिक मराठी रंगभूमीची सेवा केलेल्या गायिका अभिनेत्रीस किंवा गद्य अभिनेत्रीस अथवा रंगभूमीची सेवा केलेल्या नाटय निर्मात्यास देण्यात येते.	श्रीमती मधुवंती दांडेकर
१४	अनंतराव कठाळे पुरस्कृत अभिनयसम्राज्ञी शांता आपटे स्मृती गौरव पारितोषिक. आणि सौ. मंगला पर्वते पुरस्कृत ना. सि. फडके स्मृति पारितोषिक.	हे पारितोषिक प्रतिवर्षी उत्कृष्ट भूमिका करणा—या गुणी नाटय अभिनेत्रीस देण्यात येते.	श्रीमती आदिती सारंगधर 'प्रपोजल'

	आणि सुमन भार्गवराम पांगे पुरस्कृत भार्गवराम पांगे स्मृति पारितोषिक. (१८)		
१५	शिरीश पै पुरस्कृत आचार्य अत्रे गुणगौरव पारितोषिक. (२०)	हे पारितोषिक प्रतिवर्षी एका उत्कृष्ट नाटयलेखकास देण्यात येते.	श्री. राजकुमार तांगडे
१६	भक्ती बर्वे पुरस्कृत सतीश दुभाषी स्मृती पारितोषिक. (२२)	हे पारितोषिक व्यावसायिक रंगभूमीवरील त्या त्या वर्षाच्या उत्कृष्ट दिग्दर्शकाला देण्यात येते.	श्री. नंदू माधव श्री. संजय काशिकर
१७	श्री. अशोक श्रीनिवास चांदोरकर आणि सौ. वैशाली अशोक चांदोरकर पुरस्कृत कै. श्रीनिवास गणेश चांदोरकर आणि कै.सौ. विजया श्रीनिवास चांदोरकर स्मृती पारितोषिक.(२३)	हे पारितोषिक व्यावसायिक संगीत नाटकातील उत्कृष्ट कलावंतास देण्यात येते.	श्री. अजय पुरकर (सं. सौभद्र)
१८	श्रीकृष्ण अनंत पंडीत पुरस्कृत 'अल्बा पंडीत' स्मृति मराठी रंगभूमी पारितोषिक. (२४)	हे पारितोषिक मराठी रंगभूमीवरील त्या त्या वर्षाच्या उत्कृष्ट नाटयनिर्मातीला (व्यावसायिक) देण्यात येते.	'सुखाशी भांडतो आम्ही'
१९	कलाकार बसंतकुमार मुणगेकर पुरस्कृत नाटककार मामा वरेरकर स्मृती पारितोषिक. आणि ६४ वे अ. भा. मराठी नाटयसंमेलन पणजी पुरस्कृत स्वरसम्राट मा. दीनानाथ मंगेशकर गौरव पारितोषिक. (२५)	हे पारितोषिक मराठी रंगभूमीची सेवा केलेल्या गायक अभिनेत्यास किंवा गायिका अभिनेत्रीस बहाल करण्यात येते अथवा मराठी रंगभूमीची सेवा केलेल्या नाटय निर्मात्यास देण्यात येते.	पं. पद्माकर कुलकर्णी

२०	भालचंद्र पेंढारकर षष्ट्यब्दीपूर्ती सत्कार समिती पुरस्कृत गायनाचार्य रामकृष्णबुवा वझे पारितोषिक. (२६)	हे पारितोषिक दरवर्षी येणा—या व्यावसायिक रंगभूमीवरील संगीत नाटकाच्या उत्कृष्ट संगीत दिग्दर्शकाला देण्यात येते. एखाद्यावर्षी व्यावसायिक रंगभूमीवर संगीत नाटक न आल्यास सदर पारितोषिक पूर्वी संगीत नाटकांना उत्कृष्ट संगीत दिग्दर्शन दिलेल्या संगीत दिग्दर्शकास देण्यात येते.	पं. शरद जोशी
२१	नटवर्य मा. दत्ताराम स्मृति पारितोषिक निधी समिती पुरस्कृत मा. दत्ताराम स्मृति पारितोषिक.(२७)	हे पारितोषिक वयाने पन्नाशीच्या आंत असलेल्या, दरवर्षी येणा—या व्यावसायिक नाटकातील सर्वोत्तम गद्य कलावंतास ('स्त्री' अगर 'पुरुष') देण्यात येते.	श्री. उमेश कामत
२२	वसुंधरा ला. आयरे पुरस्कृत नाटककार ला. कृ. आयरे स्मृति पारितोषिक. (२८)	हे पारितोषिक व प्रशस्तीपत्रक कामगार रंगभूमीच्या यशस्वी नाटककारास देण्यात येते.	श्री. शंकर पेडामकर
२३	य.वि. भातखंडे पुरस्कृत 'पंडीत विष्णू नारायण भातखंडे' स्मृति पारितोषिक (२९)	हे पारितोषिक व्यावसायिक रंगभूमीवरील शास्त्रोक्त संगीतावर आधारीत नाट्यसंगीत असलेल्या (सं. सौभद्र, मानापमान) संगीत नाटकांत भूमिका करणा—या १७ ते ३५ या वयोगटातील (स्त्री किंवा पुरुष) कलावंतास देण्यात येते. एखाद्यावर्षी पारितोषिक प्राप्त योग्य कलावंत मिळाला नाही तर ती रक्कम नाट्यसंगीत प्रशिक्षण शिबीराच्या कामासाठी खर्च करावी.	श्री. संपदा थिटे
२४	नाट्यसंपदा पुरस्कृत बाबा वर्दम स्मृति गौरव पारितोषिक. आणि अखिल भारतीय मराठी नाट्य परिषद पुरस्कृत कै. बाबुलनाथ कुडतरकर स्मृति पारितोषिक. (३१)	मराठी रंगभूमीवरील रंगभूषाकारासाठी.	श्री. सुखदेव (बाबा) खिरेकर श्री. सुभाष बिर्जे

२५	कॉम्रेड श्रीपाद अमृत तथा भाई डांगे पुरस्कृत नाटयाचार्य कृ.प्र. तथा काकासाहेब खाडीलकर गौरव पारितोषिक. (३२)	१. सर्वोत्कृष्ट संगीत नाटक २. उत्कृष्ट नवे ऐतिहासिक (वर्षातील) नाटक. ३. खाडीलकरांच्या नाटकाचा सर्वोत्कृष्ट प्रयोग करणारी संस्था. ४. नवे ऐतिहासिक/पौराणिक नाटक.	जय जय गौरी शंकर
२६	कालिंदी केळुस्कर पुरस्कृत, अ.सी. केळुस्कर स्मृति पारितोषिक. (३३)	बालरंगभूमीवरील उल्लेखनीय कार्यासाठी व सेवेसाठी हे पारितोषिक दिले जाते.	श्रीमती सुनंदा शुक्ल श्री. श्रीनिवास शिंदगी
२७	शंकरराव भोसले पुरस्कृत बाळकृष्ण ध. भोसले स्मृति पारितोषिक. (३४)	मराठी रंगभूमीवरील गुणी रंगमंच कामगार.	श्री. सुरेश शांताराम गुरव
२८	श्रीमती उषा प्रभाकर भालेकर पुरस्कृत प्रभाकर भालेकर स्मृति पारितोषिक. (३५)	हे पारितोषिक होतकरू गायक, वादक, संगीत दिग्दर्शक यापैकी कोणासही देण्यात येते.	श्रीमती अमृता खोडके
२९	लीला मेहता पुरस्कृत “रंगदेवता” पारितोषिक. (३६)	व्यावसायिक रंगभूमीवरील गुणी कलावंत.	श्रीमती तेजस्विनी पंडीत
३०	योगिनी जोगळेकर पुरस्कृत, संगीतभूषण, पंडीत राम मराठे स्मृति पारितोषिक. (३७)	हे पारितोषिक मराठी संगीत नाटकात संगीतप्रधान भूमिका केलेल्या स्त्री अगर पुरुष कलावंतास देण्यात येते. अपवाद समयी — अशा कलावंताची निवड करणे अशक्य झाल्यास लायक गद्य नटास पारितोषिक देण्यात येते.	श्री. हृषिकेश बोडस
३१	सौ. मंगला नारायण पाटकर पुरस्कृत कै. वसंत देसाई स्मृति पारितोषिक (३८)	हे पारितोषिक दरवर्षीच्या उत्कृष्ट नाटयसंगीत दिग्दर्शक, नाटयसंगीत गायक/गायिका किंवा रंगभूमीवरील नाटयसंगीत सेवेचा विचार करून अन्य कलाकारास उदा. वादक, नाटयगीत लेखक, नाटयसंगीताला पोषक कार्य करणा—या व्यक्तीस.	श्री. चित्तरंजन तोरगल

३२	श्री. गोपीनाथ सावकार स्मृति विश्वस्तनिधी पुरस्कृत गोपीनाथ सावकार आदरणीय दिग्दर्शक पारितोषिक. (३९)	मराठी रंगभूमीवरील सर्वोत्कृष्ट दिग्दर्शक.	श्री. गिरीष जोशी
३३	आपटे बंधु पुरस्कृत सुधा आपटे स्मृति व कुसूम कुलकर्णी गौरव पारितोषिक.(४२)	अ) सहाय्यक स्त्री अभिनेत्री. ब) व्यावसायिक मराठी रंगभूमीवरील अनुभव किमान पाच वर्षे. क) वय, जात, धर्म याची अट नाही.	श्रीमती अमिता खोपकर
३४	गणरंग पुरस्कृत माणिक वर्मा पारितोषिक. (४४)	१. नाटयसंगीत गाणारा किंवा गाणारी कलाकार. न मिळाल्यास २. नाटयसंगीत शिक्षकास किंवा शिक्षिकेस. न मिळाल्यास ३. नवोदीत नाटयसंगीत गायक/गायिका किंवा राज्य नाटय स्पर्धेच्या संगीत नाटक स्पर्धेतील उदयोन्मुख गायक/गायिकेस.	कु. स्वरांगी मराठे
३५	मराठी नाटककार संघ पुरस्कृत प्र. म. ऊर्फ बापूसाहेब टिळक स्मृति पुरस्कार.(४५)	कामगार रंगभूमीसाठी दशकाहून अधिक कालावधीकरिता नाटयलेखन करणा—या तसेच वयाची पन्नास वर्षे पूर्ण केलेल्या ज्येष्ठ व श्रेष्ठ नाटककारास हा पुरस्कार प्रतिवर्षी देण्यात येतो.	श्री. उदयन ब्रम्हण
३६	पैंगणकर परिवार पुरस्कृत कै. कमलाकर सांरग स्मृति पारितोषिक. (४६)	हे पारितोषिक प्रतिवर्षी वैशिष्ट्यपूर्ण नाटयकृती सादर करणा—या दिग्दर्शकास देण्यात येते. अशा ते—हेची नाटयकृती न आढळल्यास अल्बा पंडीत स्मृति मराठी रंगभूमी पारितोषिक मिळालेल्या नाटकाच्या दिग्दर्शकास देण्यात येते.	श्री. राजन ताम्हाणे (दिग्दर्शक, प्रपोजल)

३७	‘नाटयकलाकार’ शशिकांत सखाराम कारेकर पुरस्कृत कै. सौ. शर्मिष्ठा शशिकांत कारेकर यांच्या स्मृति प्रित्यर्थ अन्नपुर्णा पारितोषिक. (४७)	हे पारितोषिक हौशी किंवा व्यावसायिक कलावंत नाटकाच्या दौ-यावर असतांना, त्यांना रात्री अपरात्री, अवेळी, कसलीही कुरकूर न करता गरम जेवण देवून तृप्त करणा-या अन्नदात्याला/अन्नदात्रीला दिले जाते.	श्री. राजाराम देशपांडे आणि परिवार
३८	मंदाकिनी गोगटे पुरस्कृत कमलाकर नारायण गोगटे स्मृति पारितोषिक. (४९)	हे पारितोषिक प्रतिवर्षी रंगभूमिवर येणा-या प्रायोगिक नाटकातून निवड झालेल्या सर्वोत्कृष्ट नाटकाच्या लेखकाला देण्यात येते. मात्र त्या नाटकाचे कमीत कमी पाच प्रयोग तरी झालेले असावेत. एखाद्या वर्षी एकही प्रायोगिक नाटक रंगभूमीवर आले नाही तर त्या वर्षाच्या राज्य नाटय स्पर्धेतील सर्व प्रथम येणा-या नाटकाच्या लेखकाला देण्यात येते.	डॉ. विवेक बेळे (काटकोन त्रिकोण)
३९	कन्या नलिनी इंदुरीकर पुरस्कृत दादू इंदुरीकर स्मृति पारितोषिक. (५०)	लोकनाटयात सातत्याने विनोदी भूमिका करणा-या ज्येष्ठ व श्रेष्ठ कलाकाराला देण्यात येते. काही कारणास्तव तसा कलाकार न आढळल्यास लोकनाटयात भूमिका करणा-या ज्येष्ठ व श्रेष्ठ स्त्री कलाकारास देण्यात येते.	श्री. विनोद ढगे
४०	मातोश्री सोनाबाई दादू इंदुरीकर पुरस्कृत गणेश इंदुरीकर स्मृति पारितोषिक. (५१)	लोकनाटयात सातत्याने विनोदी भूमिका करणा-या ज्येष्ठ व श्रेष्ठ कलाकारास देण्यात येते. काही कारणास्तव असा कलाकार न आढळल्यास लोकनाटयात भूमिका करणा-या ज्येष्ठ व श्रेष्ठ स्त्री कलाकारास हे पारितोषिक देण्यात येते.	श्रीमती हेमसुवर्णा मिरजकर
४१	म्हैसकर फाऊंडेशन पुरस्कृत मराठी रंगभूमीवरील ज्येष्ठ व श्रेष्ठ नेपथ्यकार पारितोषिक. (५२)	हे पारितोषिक मराठी रंगभूमीवरील ज्येष्ठ व श्रेष्ठ नेपथ्यकारास देण्यात येते.	श्री. बापू लिमये
४२	दिलीप न. बरवे पुरस्कृत डॉ. न.अ. बरवे स्मृति पारितोषिक. (५३)	हे पारितोषिक प्रतिवर्षी नाटय परिषदेचे काम करणा-या उत्कृष्ट कार्यकर्त्यास देण्यात येते.	श्री. सुनिल नेरकर

४३	अखिल भारतीय मराठी नाट्य परिषद पुरस्कृत कै. कमलाकर वैशंपायन स्मृति पारितोषिक. (५४)	हे पारितोषिक मराठी रंगभूमीवरील एकपात्री कार्यक्रम करणा—या ज्येष्ठ कलावंतास देण्यात येते.	श्री. दिलीप खन्ना
४४	मा.श्री. नारायणरावजी राणे पुरस्कृत तातू सिताराम राणे पुरस्कृत जीवनगौरव पारितोषिक (५७)	हे पारितोषिक प्रतिवर्षी रंगभूमीवरील योगदानासाठी एक स्त्री व एक पुरूष रंगकर्मी यांना देण्यात येते.	श्रीमती लिला मेहता श्री. मदन गडकरी
४५	बबन प्रभु यांच्या भगिनी, बंधू, श्री. अरविंद चित्रे व श्री. सुभाष फणसेकर व सौ. सुमा फणसेकर पुरस्कृत 'बबन प्रभु पुरस्कार'. (५८)	हा पुरस्कार त्या त्या वर्षातील सर्वोत्कृष्ट व्यावसायिक विनोदी नाटकाच्या शक्यतो फार्सिकल नाटकाच्या लेखकास देण्यात येतो. असा नाटककार मिळाला नाही तर कोणत्याही फार्सिकल किंवा विनोदी नाटकाच्या लेखकास हा पुरस्कार देण्यात यावा. मात्र असा लेखक निवडताना वयस्कर लेखकास प्राधान्य द्यावे. असाही लेखक न मिळाल्यास सर्वोत्कृष्ट विनोदी भूमिका करणा—या कलावंतास हा पुरस्कार प्रदान करावा.	श्री. संतोष पवार
४६	श्रीमती हेमांगी बर्वे पुरस्कृत कै. राजाराम हुमणे स्मृति पारितोषिक. (५९)	हे पारितोषिक त्या वर्षीच्या सर्वोत्कृष्ट विनोदी नाट्य लेखकास अथवा अनुवादित विनोदी नाट्यलेखकास या पैकी कोणीही न मिळाल्यास त्या वर्षीच्या विनोदी नाट्यकृतिस देण्यात येते.	श्री. चारूदत्त भागवत
४७	श्रीमती शिबानी जोशी पुरस्कृत कै. भालचंद्र त्रंबक जोशी स्मृति पारितोषिक. (६०)	हे पारितोषिक उत्कृष्ट निवेदन करणा—या व्यक्तीस देण्यात येते. (गायनाचा कार्यक्रम, स्टेज शो, सभा, आकाशवाणी किंवा दूरदर्शन)	श्री. भाऊ मराठे
४८	श्री. राजाराम शिंदे पुरस्कृत 'नाट्य मंदार पारितोषिक' (६१)	हे पारितोषिक रंगभूमीवरील कोणत्याही रंगकर्मीने रंगभूमीव्यतिरीक्त इतर वेगळ्या क्षेत्रात ठोस व भरीव विधायक काम केले असेल अथवा करित असेल अशा रंगकर्मीस देण्यात येते.	सौ. कमल भारत ढसाळ

४९.			
५०.	लीला मेहता पुरस्कृत गुणवती पारितोषिक	हे पारितोषिक १६ ते ३० वर्षे वयोगटातील व्यावसायिक रंगमंचावरील अभिनेत्रीस देण्यात यावे, सदर अभिनेत्री प्रमुख भूमिकेतील असली पाहिजे असे नाही. परंतु तिला शक्यतो नृत्याचे व संगीताचे ज्ञान असावे. हे पारितोषिक देण्यामागील उद्देश तरूण गुणी अभिनेत्रींना रंगमंचावर भूमिका करण्यास उत्साह वाटावा असा आहे. मात्र सदर व्यक्ती नाटय परिषदेची सभासद असलीच पाहिजे किंवा झालीच पाहिजे.	कु. रेश्मा रामचंद्र
५१	लीला मेहता पुरस्कृत भार्गवराव पागे कार्यकर्ता पारितोषिक	हे पारितोषिक मुंबई येथील मुंबईच्या नाटय परिषदेच्या कार्यालयात विनामूल्य काम करणाऱ्या कार्यकर्त्यांस अगर कार्यकर्तीस दिला जावा. हे पारितोषिक नियामक मंडळातील कार्यकर्त्यांस व इतर कार्यकर्त्यांसाठीही आहे. मात्र इतर कार्यकर्ता हा नाटय परिषदेचा सभासद असला पाहिजे. या पुरस्कारासाठी ज्येष्ठ व्यक्तीचा प्राधान्याने विचार करावा.	श्री. चंद्रकांत येडुरकर
५२	ज्येष्ठ अभिनेत्री लीला मेहता पुरस्कृत भगिनी रजनी मेहता पारितोषिक (६६)	हे पारितोषिक सहाय्यक विनोदी अभिनेत्री किंवा सहाय्यक विनोदी अभिनेता यास दिले जावे. प्रथम अभिनेत्रीचा विचार करावा व अभिनेत्री न मिळाल्यास अभिनेत्याचा विचार करावा. मात्र ते नाटय परिषदेचे सभासद असले पाहिजेत किंवा झाले पाहिजेत.	श्रीमती विशाखा सुभेदार
५३	विशेष पुरस्कार	प्रायोगिक रंगभूमीवर गेली २५ वर्ष कार्य करणा—या गुणी रंगकर्मीस दिले जावे.	श्री. सुमीत फुलमामडी